

TP. Hồ Chí Minh, ngày tháng 08 năm 2026

TRANG THÔNG TIN NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI CỦA LUẬN ÁN

Tên luận án: Nghiên cứu đề xuất chính sách thuế carbon tại Việt Nam

Chuyên ngành: Tài chính – Ngân hàng

Mã số: 9340201

Nghiên cứu sinh: Phạm Thị Ngọc Dung

Khoá 2023

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Tài chính – Marketing

Người hướng dẫn khoa học:

1. PGS. TS. Lê Trung Đạo
2. TS. Trần Trung Kiên

Những đóng góp mới về mặt lý luận và thực tiễn của luận án:

Về mặt khoa học, luận án có ba đóng góp chủ yếu. Thứ nhất, luận án bổ sung bằng chứng thực nghiệm về đánh tác động thuế bảo vệ môi trường hiện hành đến phát thải CO₂ tại Việt Nam. Kết quả cho thấy chưa có bằng chứng thống kê rõ ràng về tác động làm giảm phát thải CO₂ trong dài hạn của chính sách thuế thuế bảo vệ môi trường hiện hành. Phát hiện này góp phần làm rõ giới hạn của một công cụ thuế được xác định chủ yếu theo số lượng hàng hóa chịu thuế, chưa gắn trực tiếp với hàm lượng carbon hoặc lượng phát thải CO₂ tương đương. Thứ hai, luận án phát triển và kiểm định khung phân tích tích hợp về ý định tuân thủ thuế carbon dự kiến của doanh nghiệp. Qua đó, luận án làm rõ vai trò của các yếu tố hành vi, thể chế, công bằng, niềm tin và rủi ro không tuân thủ nhằm tạo nền việc đề xuất chính sách thuế carbon. Thứ ba, luận án xây dựng cách tiếp cận nghiên cứu tích hợp, kết nối bằng chứng vĩ mô về công cụ thuế môi trường hiện hành, bằng chứng vi mô về ý định tuân thủ của doanh nghiệp và kinh nghiệm quốc tế về thiết kế chính sách. Cách tiếp cận này góp phần thu hẹp khoảng cách giữa nghiên cứu hiệu quả môi trường, nghiên cứu hành vi tuân thủ và nghiên cứu thiết kế công cụ định giá carbon trong bối cảnh một nền kinh tế đang phát triển.

Về mặt thực tiễn, luận án cung cấp cơ sở khoa học cho việc xây dựng chính sách thuế carbon tại Việt Nam. Trên cơ sở kết quả nghiên cứu, luận án đề xuất xác định thuế carbon là một trụ cột của hệ thống định giá carbon quốc gia, được triển khai đồng thời và phối hợp với hệ thống trao đổi hạn ngạch phát thải. Từ cơ sở này, luận án đề xuất các nội dung cụ thể về phạm vi áp dụng, người nộp thuế, điểm đánh thuế, nguyên tắc xác định mức thuế, cơ chế phối hợp với ETS, quản lý và tuân thủ, sử dụng nguồn thu, hỗ trợ doanh nghiệp và bảo đảm công bằng xã hội. Lộ trình triển khai được phân thành bốn giai đoạn từ năm 2026 đến năm 2050, gắn với quá trình hoàn thiện hệ thống MRV, cơ sở dữ liệu carbon, năng lực quản lý nhà nước, sự phát triển của thị trường carbon và khả năng thích ứng của doanh nghiệp. Những đề xuất này là cơ sở tham khảo cho các cơ quan quản lý trong quá trình xây dựng và triển khai chính sách thuế carbon phù hợp với mục tiêu phát thải ròng bằng “0” của Việt Nam.